

ФУДК 338.1

Сидорук І.С.¹, Гусак І.І.²¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»² студ. гр. БТЕ-0614 НУ «Запорізька політехніка»

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ДРАЙВЕР СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах трансформації глобальної економіки дедалі більшої актуальності набуває питання інтелектуалізації економічних процесів. Інтелектуалізація розглядається як ключовий чинник сталого розвитку, адже саме знання, інформація, наукові дослідження та інноваційні технології формують основу нової економіки знань. Зміна структури виробництва та управління на користь інтелектуальних ресурсів забезпечує підвищення продуктивності, створює нові робочі місця та стимулює розвиток національної економіки.

Під поняттям інтелектуалізації економіки слід розуміти процес переходу від ресурсно-сировинної моделі до інноваційно-інтелектуальної, у якій головним джерелом зростання є не фізичні активи, а людський капітал. Рівень освіти, наукові досягнення, інформаційні технології, креативність та підприємницька активність населення стають визначальними параметрами конкурентоспроможності національної економіки. Саме людський капітал виступає головною рушійною силою економічного розвитку ХХІ століття [1].

В Україні процес інтелектуалізації економіки має свої особливості. З одного боку, держава активно впроваджує реформи у сфері освіти, цифровізації та інновацій, створює умови для розвитку стартапів і технологічних кластерів. З іншого – існують виклики, пов'язані з «відтоком мізків» та недостатнім фінансуванням наукових досліджень. Незважаючи на це, потенціал інтелектуального розвитку України залишається значним, особливо у сфері ІТ, інженерії, освіти та креативних індустрій.

Сталий розвиток національної економіки базується на трьох взаємопов'язаних складових: економічній, соціальній та екологічній. Інтелектуалізація економічних процесів дозволяє гармонізувати ці напрями, адже розумне використання ресурсів, інноваційні підходи до енергозбереження, управління відходами, а також розвиток екологічного підприємництва сприяють зменшенню негативного впливу на довкілля та підвищують якість життя населення.

Одним із найважливіших напрямів інтелектуалізації є цифрова трансформація економіки. Використання технологій штучного інтелекту, автоматизації бізнес-процесів, аналітики великих даних та блокчейну змінює традиційні підходи до виробництва, фінансів, управління та комунікацій. Цифрова економіка не лише спрощує обмін інформацією, а й створює умови

для появи нових форм зайнятості, розвитку електронного бізнесу та підвищення прозорості державних процесів.

Регіональний вимір інтелектуалізації національної економіки також має важливе значення. Регіони, що активно залучають університети, наукові установи та приватний сектор до реалізації інноваційних проєктів, демонструють вищу динаміку зростання. Прикладом можуть бути ІТ-кластер у Львові, машинобудівні стартапи у Харкові чи інженерні інновації у Запоріжжі. Такі ініціативи сприяють розвитку економічної екосистеми, що забезпечує не лише фінансовий результат, а й соціальний ефект – підвищення рівня зайнятості та добробуту населення.

Для забезпечення сталого розвитку через інтелектуалізацію необхідна комплексна державна політика, яка охоплює освіту, науку, цифрову інфраструктуру та інноваційне підприємництво. Серед пріоритетних напрямів – підтримка досліджень і розробок, розвиток STEM-освіти, створення сприятливих умов для венчурного капіталу та інкубаційних програм для молодих науковців і підприємців [2].

Таким чином, інтелектуалізація економіки є не лише засобом підвищення ефективності виробництва, а й інструментом формування нової соціально-економічної парадигми. Вона створює передумови для переходу від моделі споживання ресурсів до моделі створення знань і інновацій. Реалізація цього потенціалу можлива лише за умови синергії між державою, бізнесом, наукою та освітою.

Інтелектуалізація є стратегічним напрямом розвитку національної економіки, бо визначає здатність економіки адаптуватися до глобальних змін, формує нову якість життя, підвищує конкурентоспроможність і забезпечує сталий розвиток. Саме завдяки інтелектуальним ресурсам Україна може здійснити перехід до економіки знань і зайняти гідне місце у світовому інноваційному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Колесник О., Доброва Н., Подмазко О. Інтелектуалізація як ключовий фактор сталого розвитку в Україні. Журнал європейської економік, 2023. Том 22. № 4 (87). С. 578-596. URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1724>.
2. Попова Д.В. Інтелектуалізація економіки в контексті генези світового господарства. Центральнотукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2020. Вип. 5(38). С. 67-82. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/5\(38\)/9.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/5(38)/9.pdf).